

Palveluyritysten kannattavuus 2020-luvulla

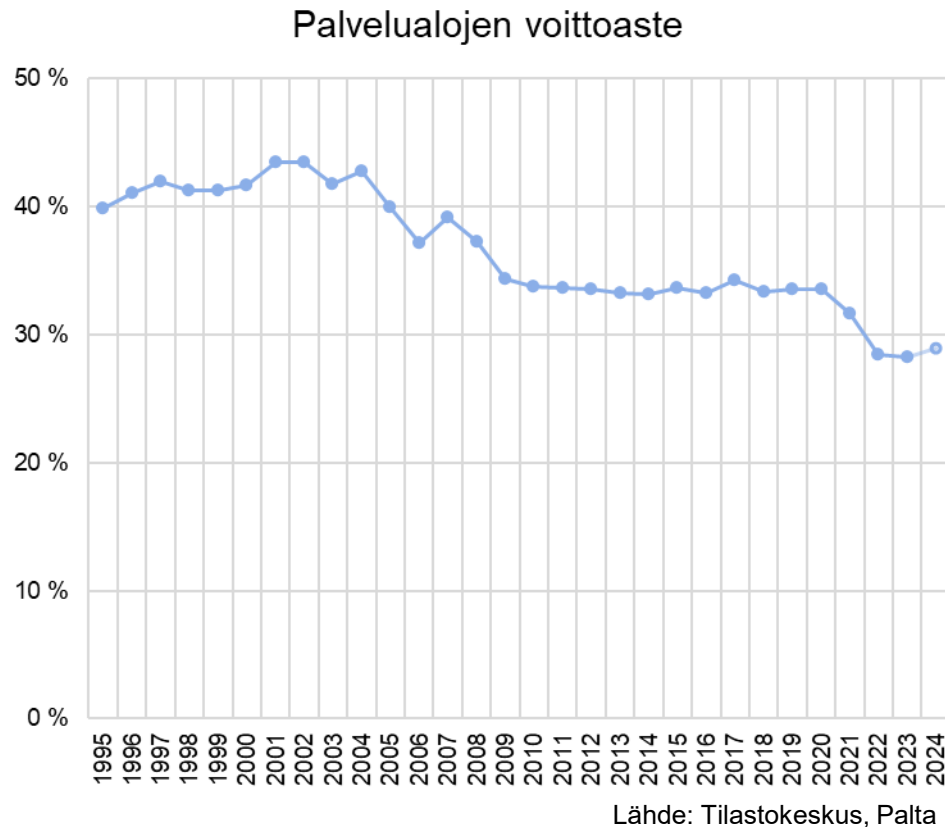
Voittoaste historiallisen alhainen

palta

Tiivistelmä

- Palvelualan yritysten voittomarginaalit ovat kutistuneet. Voittoaste, voittojen osuus arvonlisästä, on pudonnut kaikkien aikojen pohjalukemiin. Myös konkurssien määrä on noussut.
- Voittoasteiden heikentyminen alkoi pandemian myötä. Yritysten työvoima- ja muut kustannukset ovat nousseet myyntihintoja nopeammin, minkä seurauksena voitot ovat laskeneet. Kysyntä on ollut vaisua eivätkä yritykset ole kyenneet siirtämään kohonneita kustannuksia hintoihin. Arvonlisäveron korotukset osuivat huonoimpaan mahdolliseen aikaan.
- Yksikkötyökustannuksia on nostanut palkankorotukset mutta myös ”työvoiman hamstraus” – pula osaavasta työvoimasta on saanut yritykset pitämään kiinni työvoimasta odottamassa kysynnän vahvistumista.
- Palveluiden hintojen kustannuksia hitaampi nousu on hillinnyt inflaatiota. Yritysten heikentyneellä kannattavuudella on kuitenkin haitallisia heijastusvaikutuksia. Menestyvät yritykset investoivat ja työllistävät, mikä luo talouskasvua ja kerryttää verotuloja.
- Heikentynyt kannattavuus voi johtaa investointien vähenemiseen tai lykkäämiseen, mikä hidastaa tuottavuuden kasvua, sekä vähäisempiin rekrytointeihin ja siten heikompaan työllisyyteen. Lisäksi ohuimmat taloudelliset puskurit lisäävät henkilöstövähennysten todennäköisyyttä matalasuhdanteissa.

Palvelualan voittoasteet historiallisen alhaiset

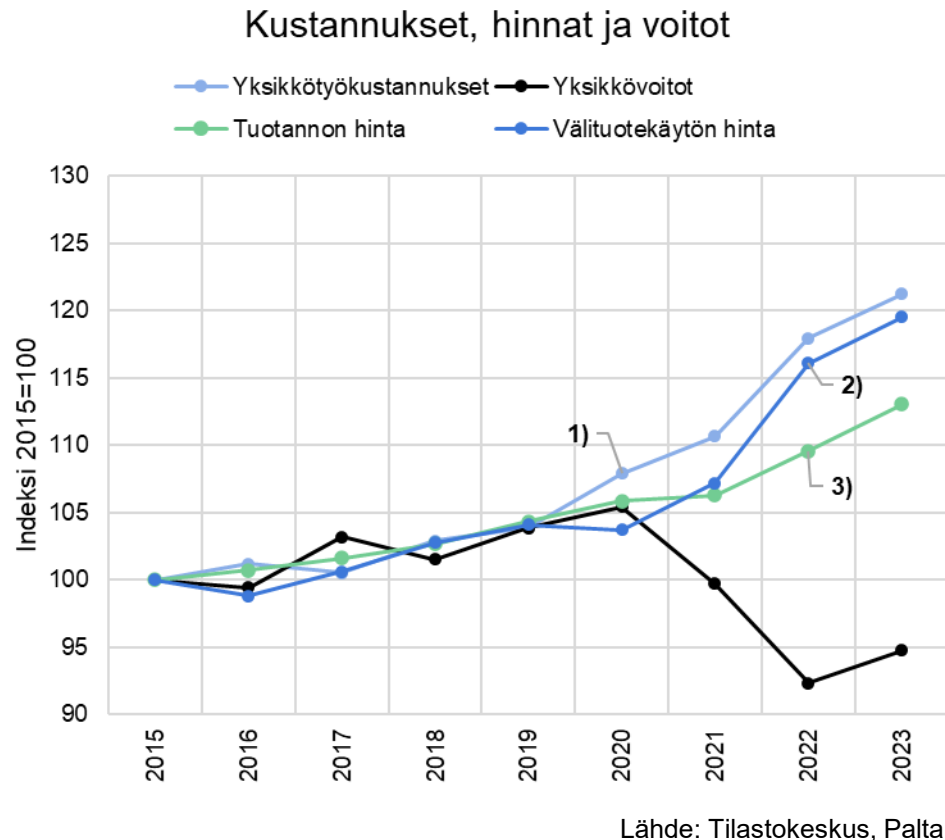

- Palvelualojen yritysten yhteenlaskettu voittoaste pysyi finanssikriisin jälkeen pitkään melko vakaana.
- Vuonna 2020 voittoaste lähti laskuun eikä ole sittemmin palautunut.
- Voittoaste on ollut edelliset kolme vuotta historiallisen matala.
- Voittoaste kuvaa yritysten voittojen osuutta tuotetusta arvonlisästä. Kääntäen voittoasteen lasku merkitsee palkansaajakorvausten osuuden kasvua.
- Voittoasteiden kehityksessä on alakohtaisia eroja mutta ne ovat yleisesti heikentyneet kaikilla palveluiden päätoimialoilla.

Voittoaste = bruttotoimintaylijäämä / bruttoarvonlisäys. Vuoden 2024 voittoaste on koko yrityssektorin ennakkollisista tiedoista laskettu arvio.

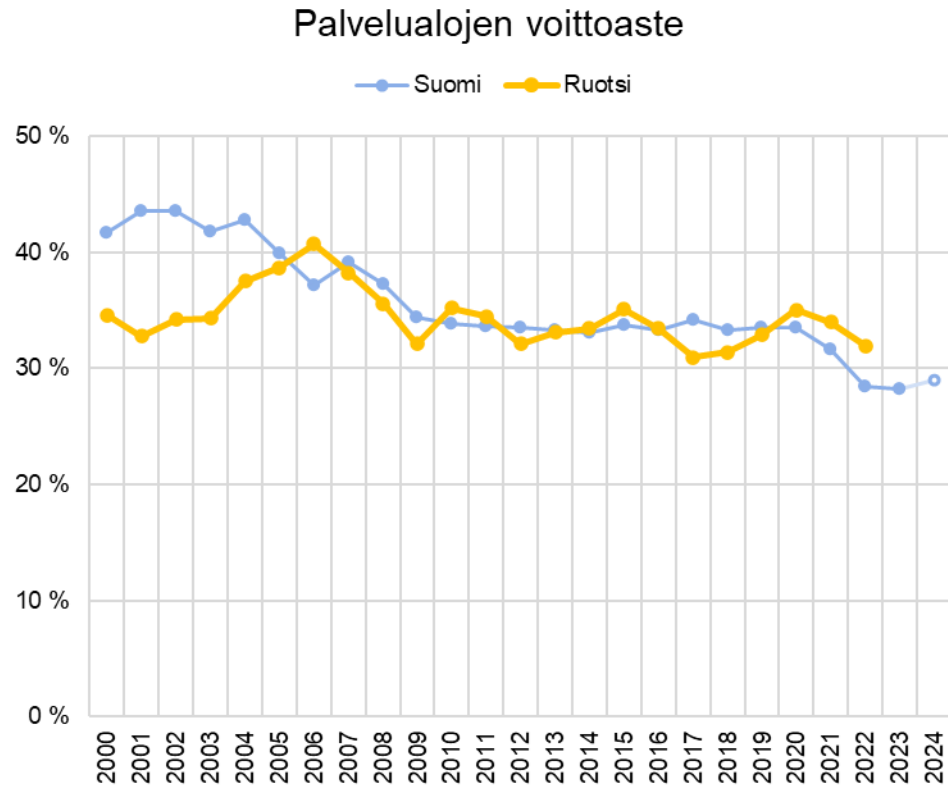
Tässä esityksessä Palvelut = Yrityssektorin (S11) palvelut pl. kauppa (G) ja majoitus ja ravitseminen (I) = liikenne ja logistiikka (H), informaatio ja viestintä (J), yritys- ja asiantuntijapalvelut (M), hallinto- ja tukipalvelut (N), viihde- virkistys ja muut palvelut (R-S).

Kustannukset eivät ole siirtyneet hintoihin

- Yksikkötyökustannukset kasvoivat vuoteen 2020 asti samaa tahtia tuotannon hinnan kanssa, jolloin voittoaste pysyi ennallaan.
- **1)** Vuonna 2020 **yksikkötyökustannukset** lähtivät kasvuun. **Tuottavuus** ei kehittynyt palkkojen tahdissa. Vaikka tuotanto lähti laskuun, **työvoimapulasta** kärsineet yritykset pitivät kiinni henkilöstöstä, mikä osaltaan kasvatti yksikkötyökustannuksia.
- **2)** Vuonna 2022 myös yritysten **muut tuotantokustannukset**, väliuotekäytön hinta, lähti voimakkaaseen nousuun.
- **3)** Kun yritykset eivät saaneet siirrettyä kohonneita kustannuksia hintoihin, lähtivät **voitot laskuun**.
- **Hintakehitys on ollut hidasta voittojen kustannuksella** mm. heikosta kysynnästä ja kiristyneestä kilpailusta johtuen.

Myös Ruotsiin verrattuna tilanne heikentynyt

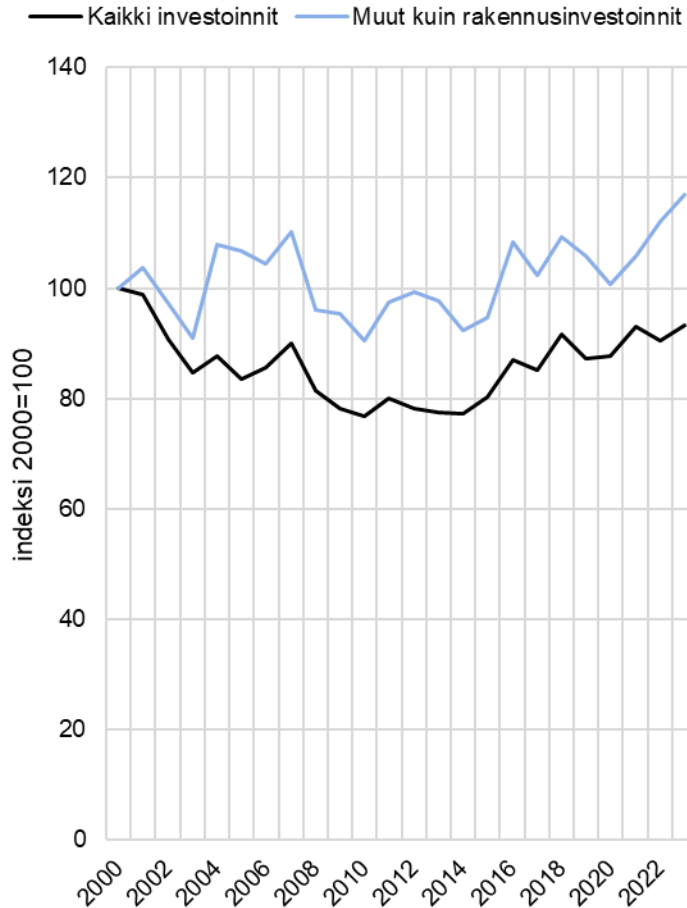

Lähde: Tilastokeskus, SCB, Palta

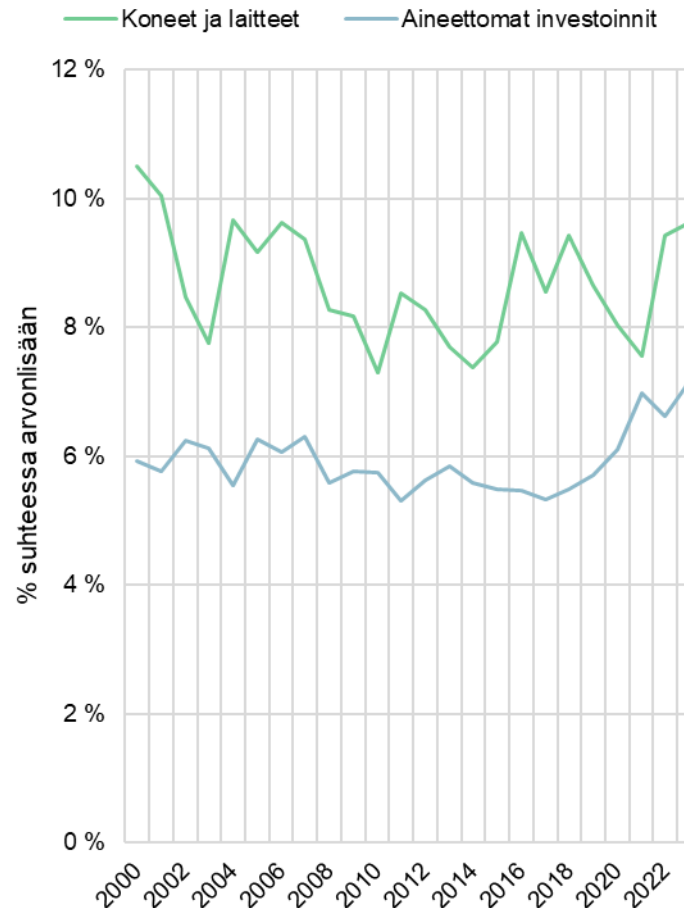
- Ruotsissa, josta tilastotietoja on vain vuoteen 2022 asti, pandemiasta toipuminen oli vahvempaa eikä palvelualojen yritysten voittoasteessa näy vastaavaa tasopudotusta.
- Vuoden 2019 jälkeen palvelualojen yritysten voittoaste on Suomessa jäänyt matalammiksi kuin Ruotsissa.
- Yritysten voittoaste elää suhdanteiden mukana. Työvoimavaltaisilla aloilla voittoaste on yleensä matalampi kuin pääomavaltaisilla aloilla, mutta se vaihtelee suhdanteissa vähemmän.

Investoinnit olleet kasvussa

Investointivolyymi per palkansaaja

Investointiaste

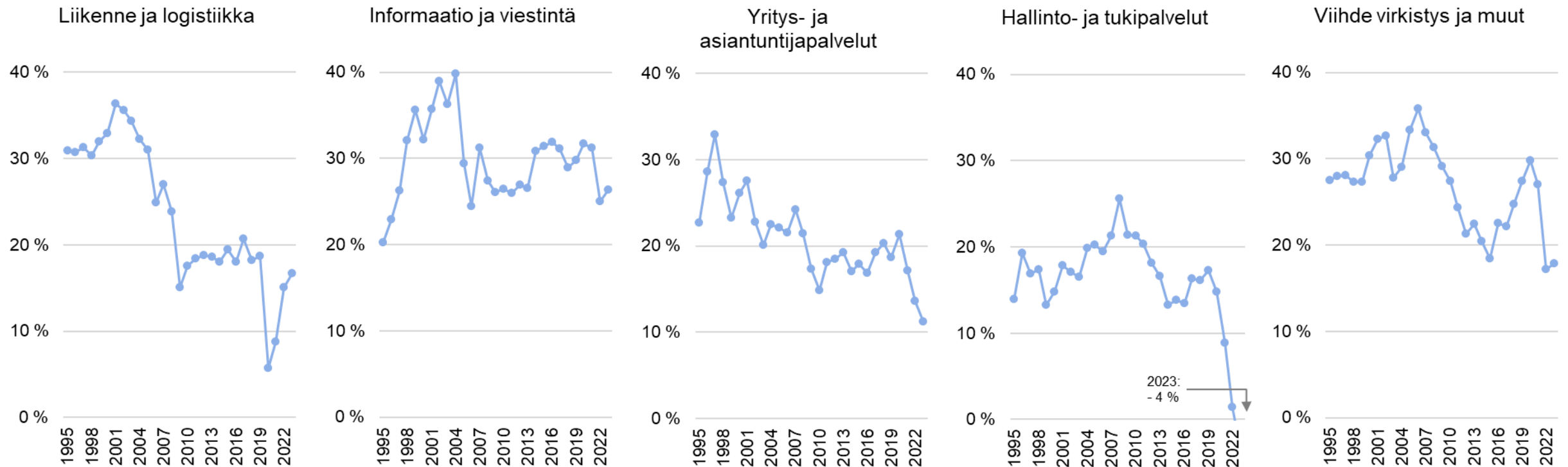

Lähde: Tilastokeskus, Palta

- Palvelualojen investointien yhteenlaskettu arvo oli 8,5 miljardia euroa vuonna 2023.
- Työntekijää kohti laskettuna investoinnit ovat olleet kasvussa 2020-luvulla. Investoinnit näyttävät pitäneen pintansa, vaikka suhdelukuun vaikuttaa myös työllisyyden heikkeneminen.
- Muut kuin rakennusinvestoinnit ovat olleet kasvussa vuodesta 2015 lähtien. Kone- ja laiteinvestoinnit notkahtivat pandemian aikana. Aineettomat investoinnit (ml. T&K, ohjelmistot ja tietokannat) ovat olleet kasvussa 2018 lähtien.

Liitekuviot

Voittoasteiden kehitys toimialoittain

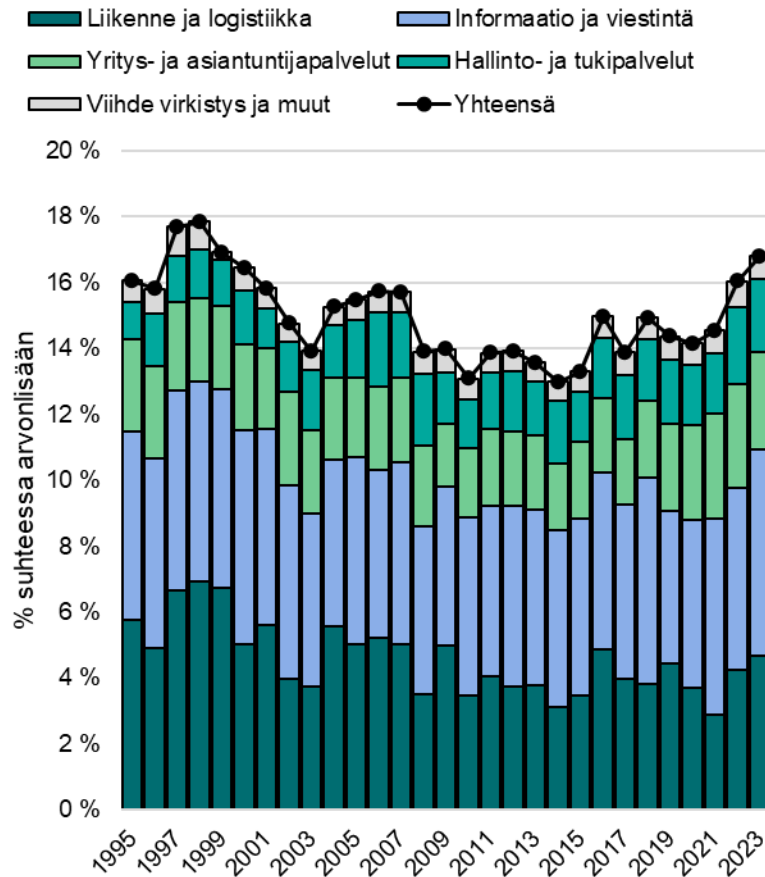

Lähde: Tilastokeskus, Palta

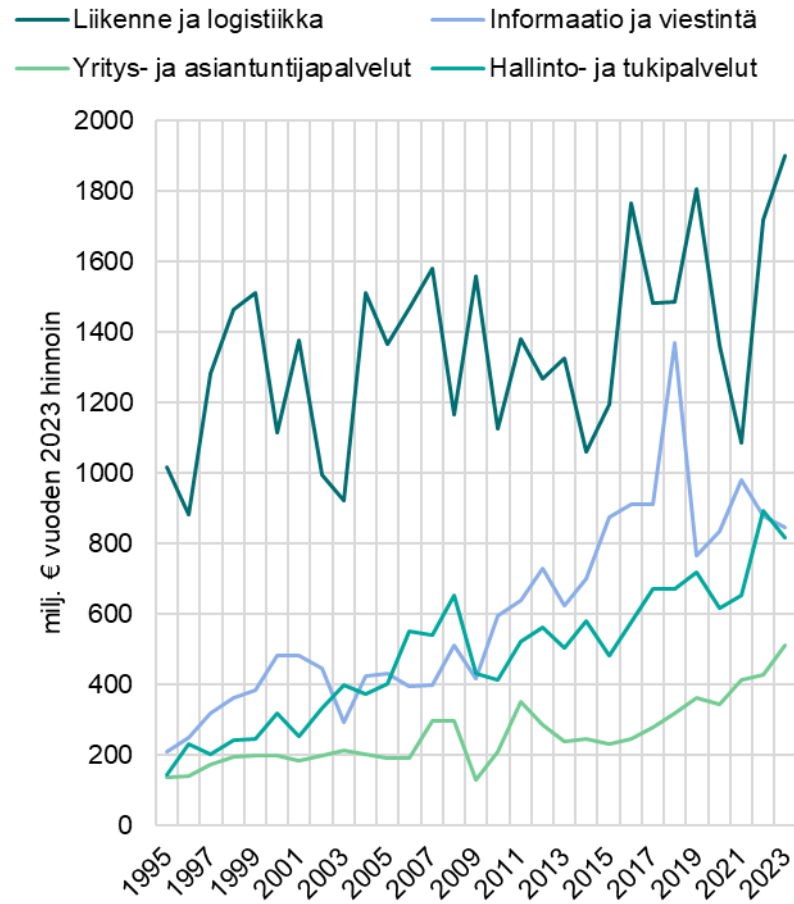
Erot alojen pääomaintensiteetissä on huomioitu laskemalla voittoaste nettona 'poistojen', eli pääoman kulumisen, jälkeen. Hallinto- ja tukipalveluiden negatiivinen voittoaste johtuu siitä, että pääoman kuluminen ylitti bruttotoimintaylijäämän. Bruttomääräinen voittoaste toimialalla oli 8 % vuonna 2023.

Palvelualojen investoinnit

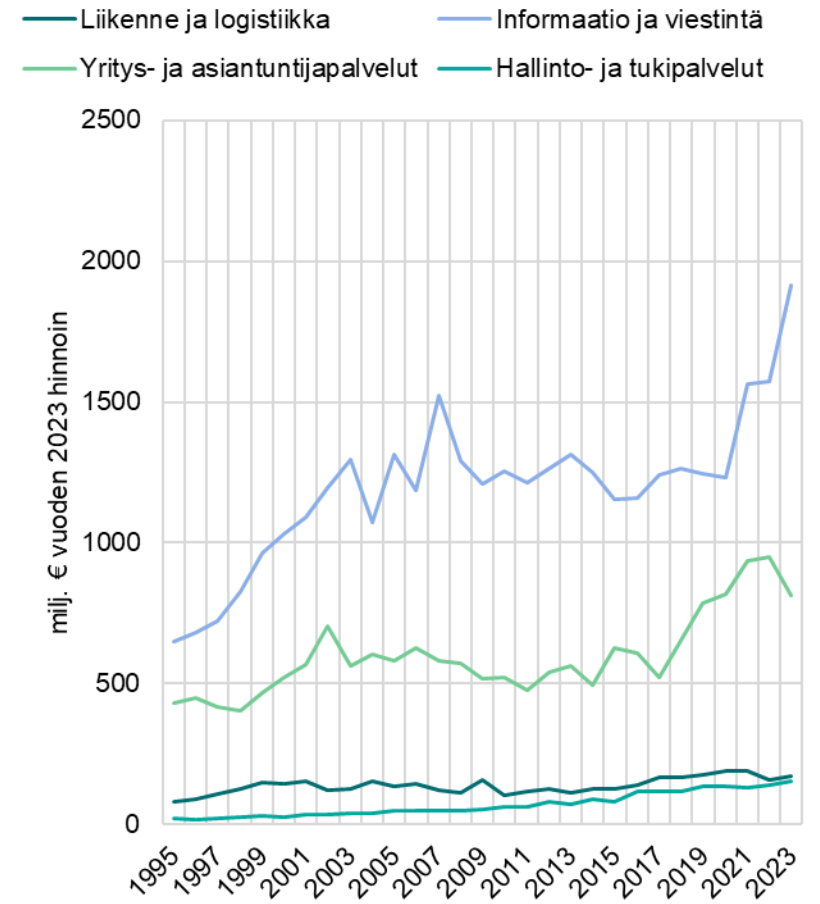
Investointiaste, pl. rakennukset

Investoinnit koneisiin ja laitteisiin

Investoinnit henkisiin omaisuustuotteisiin

Lähde: Tilastokeskus, Palta